

EDITORIAL / UVODNIK

Chemical engineering is relatively young as an independent branch of science; the world started to recognize it in the 1920s as the chemical industry developed on a large scale. However, chemical engineering began somewhat earlier. In one of my visits to a library, I discovered leather-bound volumes of Listy cukrovarnické (Sugar Journal), one of the oldest Czech scientific journals, published in Prague since 1882. These volumes about distilleries and sugar industry introduced me to the pleasures of reading old-fashioned contributions whose narrative style has now become extinct. In fact, they represent the very beginning of communicating technological research and what later became engineering science. Authors cared about the work of other authors and exchanged ideas (in print) in an extremely polite and personal manner that sounds amusing nowadays. Fortunately or unfortunately, the world has become too hurried for respectful and courteous "letters to editors", as we are pressed to present results of our investigations dryly and without delay.

This special issue is devoted to chemical engineering in the Czech Republic. Readers familiar with this enormous scientific field might wonder about the selection of articles. In our defence, it is impossible to cover the vast range of topics, from theory to experiment, from basic research to industrial design, so we decided to limit ourselves to several essays about the past, present, and future of Czech chemical engineering, which is largely rooted in two institutions: the Institute of Chemical Process Fundamentals (Academy of Sciences) and the Prague Institute of Chemical Technology (Technical University). This overview is updated by articles attempting to illustrate what is currently going on, and we are painfully aware that much has been left out.

As a consolation, attentive and interested readers can easily discover much more thanks to the Internet, and we can only hope that this brief overview will encourage them to do so.

Kemijsko inženjerstvo je relativno mlada samostalna znanstvena grana. Svijet ga je prepoznao 1920-ih, kad se kemijska industrija počela naglo razvijati. No njegova povijest počinje nešto ranije. Jednom sam pretražujući knjižnicu otkrio sveske časopisa Listy cukrovarnické uvezane u kožu, jednog od najstarijih čeških znanstvenih časopisa, koji se u Pragu objavljuje od 1882. godine. Listajući priopćenja o destilacijama i šećernoj industriji, uživao sam čitajući priloge pisane staromodnim, pripovjedačkim stilom, koji danas sve više odumire. Ti članci zapravo predstavljaju sam začetak priopćenja o tehnološkim istraživanjima i onome što će poslije postati inženjerska znanost. Razvidno je kako su se autori međusobno uvažavali i razmjenjivali ideje (kroz tiskane materijale), i to u iznimno pristojnom i osobnom tonu, koji je danas tako dalek da se doimlje gotovo zabavnim. Na sreću ili na žalost, svijet je postao previše užurban za takva "pisma urednicima", puna ugladenih fraza i poštovanja, jer smo o rezultatima vlastitih istraživanja prisiljeni izvješćivati suhoparno, brzo i u strogo određenim rokovima.

Ovo je poseban broj časopisa posvećen kemijskom inženjerstvu u Republici Češkoj. Čitatelji upućeni u to golemo znanstveno područje mogli bi se pitati zašto su izabrani baš ovi članci. Možemo samo reći da je nemoguće pokriti velik raspon tema, od teorije do eksperimenta i od temeljnih istraživanja do industrijskog dizajna. Stoga smo se odlučili ograničiti na nekoliko oglednih članaka o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti kemijskog inženjerstva u Republici Češkoj, kojemu su korijeni u dvjema ustanovama: Institutu za kemijske procese Češke akademije znanosti (Ústav chemických procesů) i Visokoj kemijsko-tehnološkoj školi u Pragu (Vysoká škola chemicko-technologická v Praze). Pregled je dopunjen člancima koji sadrže najvažnije od onoga što se tamo trenutačno zbiva i što, na žalost, zbog obima aktivnosti, nije moguće iscrpno prikazati.

Pažljivi i zainteresirani čitatelji mogu o svemu tome lako dalje istraživati zahvaljujući brojnim podacima na internetu, i mi se samo možemo nadati da će ih ovaj pregled na to i potaknuti.

Ivan Wichterle